

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 149/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ľubomírom Gerdom, advokátom, Levočská 12, Prešov, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 9 Co 162/2018 z 21. marca 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Cdo 187/2019 z 22. júla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. novembra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochranu ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 162/2018 z 21. marca 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 8 Cdo 187/2019 z 22. júla 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Bardejov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 C 1/2013 sa sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu domáhal proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) určenia, že je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností bližšie špecifikovaných v ústavnej sťažnosti.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 3 C 1/2013 z 28. júna 2018 zamietol žalobu sťažovateľa a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k záveru, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno o nadobudnutí spoluvlastníckeho podielu k označeným nehnuteľnostiam dražbami realizovanými Komisiou pre privatizáciu národného majetku v [REDAKOVANÉ] 22. septembra 1991 a 6. októbra 1991. Z predložených verejných listín vyplynulo, že vydražiteľom sporných nehnuteľností sa stal

na základe príklepu licitátora žalovaný, pričom sťažovateľ nepreukázal, že sa spolu so žalovaným stal vydražiteľom daných nehnuteľností, a rovnako nebola preukázaná ani jeho účasť na dražbách. Ani skutočnosť, že sa strany sporu konkludentne riadili isté obdobie neplatnou zmluvou o konzorciu, o čom svedčia daňové priznania za obdobie 1991 až 1994, nemohla mať podľa okresného súdu za následok nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu k sporným nehnuteľnostiam, pretože k prechodu vlastníctva došlo príklepom licitátora a vydražiteľom bol preukázateľne žalovaný. Okresný súd súčasne ako ďalší dôvod na zamietnutie žaloby konštatoval sťažovateľom nesprávne stanovený okruh osôb na strane žalovaných, pretože v podanej žalobe neboli ako žalovaní označení aktuálni vlastníci nehnuteľnosti bližšie konkretizovanej v rozsudku. Napriek tomu, že sťažovateľ navrhol pripustiť vstup týchto osôb do konania na pojednávaní uskutočnenom 28. júna 2018, okresný súd jeho návrhu nevyhovel z dôvodu rýchlosti a hospodárnosti konania, ale najmä z dôvodu, že ani pristúpenie ďalších subjektov do konania na strane žalovaných by nemalo za následok iné rozhodnutie vo veci samej.

4. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žalovanému priznal proti sťažovateľovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Krajský súd sa stotožnil so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci okresným súdom, pričom prisvedčil jeho záveru, že sťažovateľ nepreukázal existenciu dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov k predmetu vlastníctva. V tomto smere sa krajský súd plne stotožnil s konštatovaním okresného súdu o nepreukázaní žiadnej konkludentnej dohody medzi sporovými stranami, v zmysle ktorej by v prípade vydraženia sporných nehnuteľností žalovaným táto skutočnosť zakladala vznik spoluvlastníctva k predmetu dražby. Sťažovateľ pritom aj podľa názoru krajského súdu v konaní nepreukázal, že žalovaný konal pri dražbe aj v jeho mene. Krajský súd poznamenal, že ani prípadné splácanie úverov poskytnutých na kúpu sporných nehnuteľností obomi sporovými stranami ešte nespôsobuje, že ten, kto poskytol peňažné prostriedky, sa stáva zároveň aj spoluvlastníkom veci v podiele podľa pomeru ním poskytnutej hodnoty k celej veci.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

6. Napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

6.1 Vo vzťahu k prvému uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd uviedol, že krajský súd svojím procesným postupom neznemožnil sťažovateľovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces. Vadu zmätočnosti podľa najvyššieho súdu nezakladá zamietnutie návrhu sťažovateľa na pripustenie vstupu ďalších subjektov do konania na strane žalovaného podľa § 79 CSP, pretože tomuto návrhu nebolo vyhovené z dôvodu hospodárnosti konania, keďže prijaté skutkové a právne závery súdu by pripustenie ďalších strán nemohlo ovplyvniť.

6.2 Pokiaľ ide o druhý dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd za otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorú podľa názoru sťažovateľa oba sudy vyriešili nesprávne, považoval otázku, či pre posúdenie vzniku podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam je rozhodujúca dohoda uzavretá medzi účastníkmi o založení spoluvlastníckych vzťahov, ktorá nemusí byť písomná. Najvyšší súd konštatoval, že krajský súd (v spojení s okresným súdom) sa pri vyriešení uvedenej právnej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

najvyššieho súdu, na ktorú sťažovateľ poukazoval v podanom dovolaní. Najvyšší súd uzavrel, že žaloba sťažovateľa bola súdmi nižších inštancií vyhodnotená ako nedôvodná z dôvodu, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, pokiaľ ide o preukázanie uzavretia dohody (aj ústnej) o vzniku podielového spoluvlastníctva so žalovaným. Vzhľadom na to, že sťažovateľ spochybňoval skutkové závery a zistenia krajského súdu, čím nemožno odôvodniť dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci, boli tieto námietky najvyšším súdom vyhodnotené ako bezvýznamné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutým rozhodnutiam krajského súdu a najvyššieho súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej po rozsiahlom opise skutkového stavu a zhrnutí obsahu v konaní vydaných rozhodnutí argumentuje, že:

a) krajský súd (zhodne s okresným súdom) nesprávne vyhodnotili tvrdenia sťažovateľa a predložené listinné dôkazy o vzniku podielového spoluvlastníctva k vydraženým nehnuteľnostiam, pretože existencia dohody uzavretej medzi ním a žalovaným bola v konaní nepochybne preukázaná,

b) nesprávny bol aj postup konajúcich súdov, ktorým z dôvodu hospodárnosti konania nevyhoveli návrhu sťažovateľa na pristúpenie ďalších subjektov do konania na strane žalovaného,

c) právne závery krajského súdu (v spojení s okresným súdom) nie sú v súlade so skutkovými zisteniami a odporujú obsahu súdneho spisu, pričom ak konajúce súdy v prejednávanej veci neaplikovali § 137 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zásadne tak popreli „*účel a význam tohto zákonného ustanovenia pre vznik podielového spoluvlastníctva medzi sťažovateľom a žalovaným k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom súdneho sporu*“. Prijaté právne závery konajúcich súdov preto sťažovateľ považuje za „*zjavne neodôvodnené až arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné*“, ktorými dochádza k porušeniu jeho práv označených v bode 1 tohto uznesenia.

8. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že jeho práva označené v bode 1 boli porušené napadnutým rozsudkom krajského súdu, a súčasne sa domáha, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a priznal mu náhradu trov konania vzniknutých pred ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu.

10. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že z jeho postavenia (čl. 124 ústavy) mu neprináleží preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov v rovnakom rozsahu, ako to robia všeobecné súdy. Úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľa tak nie je prehodnocovať právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli na základe vlastných myšlienkových konštrukcií za predpokladu, ak nič nenasvedčuje tomu, že by všeobecné súdy zjavne

vybočili z priestoru svojho uváženia a v príčinnej súvislosti s tým došlo k excesívnemu porušeniu označených práv sťažovateľa. Také pochybenie však nebolo v danom prípade zistené.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu:

11. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sa ústavný súd najprv zaoberal otázkou včasnosti podania ústavnej sťažnosti ako jednou z procesných podmienok jej prípustnosti. Vychádzajúc zo štvrtej vety § 124 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, ústavný súd považoval dvojmesačnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti v danej veci za zachovanú (napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 28. septembra 2020, pozn.).

12. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd poznamenáva, že námietky uvedené v časti II, bode 7 pod písm. a) a b) tohto uznesenia tak, ako ich sťažovateľ formuloval v ústavnej sťažnosti, boli v rovnakom rozsahu uplatnené aj v rámci dovolacieho konania, kde konal a rozhodoval najvyšší súd. V tomto prípade tak právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu právam sťažovateľa v tomto rozsahu predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 *in fine* ústavy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

13. Podstatou ďalšej námietky sťažovateľa uvedenej v bode 7 písm. c) tohto uznesenia je rozpor právnych záverov krajského súdu (a okresného súdu) so skutkovými zisteniami a obsahom súdneho spisu. Sťažovateľ však tento tvrdený rozpor žiadnym spôsobom bližšie nekonkretizuje, a tak predmetná námietka predstavuje aj vzhľadom na obsah ústavnej sťažnosti len pokračujúcu polemiku s prijatými závermi konajúcich súdov na úrovni tzv. podústavného práva. Okrem svojho subjektívneho vnímania v konaní zistených skutočností sťažovateľ ústavnému súdu nepredkladá žiadnu argumentáciu na podporu tvrdenia o zásahu do jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Námietky sťažovateľa sú tak len vyjadrením jeho nesúhlasu so záverom krajského súdu (a okresného súdu) o neunesení dôkazného bremena, pokiaľ ide o nadobudnutie spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, konkrétne pokiaľ ide o preukázanie existencie dohody o vzniku podielového spoluvlastníctva so žalovaným.

14. Napriek konštatovanému nedostatku relevantnej ústavnoprávnej argumentácie sa ústavný súd oboznámil s obsahom napadnutého rozsudku, pričom z jeho odôvodnenia sa presvedčil, že krajský súd postačujúcim spôsobom reflektoval na všetky zásadné odvolacie námietky sťažovateľa. Krajský súd sa jasne a zrozumiteľne vyjadril k argumentom sťažovateľa, že vykonávanie spoločnej podnikateľskej činnosti so žalovaným ani spoločné splácanie úveru poskytnutého na kúpu sporných nehnuteľností nesvedčia o nadobudnutí spoluvlastníctva sťažovateľa, a rovnako ako okresný súd nepovažoval za preukázanú ani existenciu dohody, v zmysle ktorej budú nehnuteľnosti vydražené žalovaným predmetom spoluvlastníctva žalovaného a sťažovateľa (body 16 až 18 napadnutého rozsudku). Plne sa preto stotožnil s právnym záverom okresného súdu, že sťažovateľ v konaní

neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení o nadobudnutí podielového spoluvlastníctva k označeným nehnuteľnostiam. Ústavný súd tak zastáva názor, že napadnutý rozsudok krajského súdu nepredstavuje žiadny exces v podobe nedostatočného či nepreskúmateľného odôvodnenia, prípadne exces v podobe extrémneho nesúladu medzi skutkovými zisteniami a na nich aplikovaným právnym posúdením.

15. Pokiaľ sťažovateľ konajúcim súdom taktiež vytýka, že v prejednávanej veci neaplikovali § 137 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ani v tomto smere ústavný súd pochybenie nevzhladol. Konajúce súdy totiž dospeli k jednoznačnému záveru, že vznik spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam medzi stranami sporu nebol preukázaný, preto ani aplikácia § 137 Občianskeho zákonníka upravujúceho mieru účasti každého spoluvlastníka na právach a povinnostiach k spoločnej veci nebola dôvodná.

16. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že ústavná sťažnosť je v podstatnej miere len opakovaním totožných námietok, aké boli sťažovateľom uplatnené už v rámci odvolacieho a dovolacieho konania, na ktoré mu všeobecné súdy poskytli relevantné a dostatočné odpovede. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

17. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, táto v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Napriek tomu, že sťažovateľ za porušovateľa svojich práv výslovne označuje aj najvyšší súd a v petite sa domáha zrušenia napadnutého uznesenia, v ústavnej sťažnosti absentuje akákoľvek argumentácia či relevantné námietky týkajúce sa porušenia práva na spravodlivé súdne konanie vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu. Pozornosti ústavného súdu rovnako neunikla ani neurčitost' sformulovaného petitu ústavnej sťažnosti, ktorým sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho práv len napadnutým rozsudkom krajského súdu (bod 8 tohto uznesenia).

18. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

19. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je tak vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu nedostatočná, pretože jej chýba relevantné odôvodnenie [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], čo predstavuje nedostatok zakladajúci dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (podobne III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018).

20. Ústavný súd konštatuje, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemá *ex officio* prieskumnú právomoc, t. j. nemá oprávnenie bez námietky sťažovateľov *en bloc* preskúmať napádané rozhodnutie a iniciatívne vyhľadávať prípadné ústavne neudržateľné pochybenia. Inými slovami, tvrdenie sťažovateľa bez jeho konkretizácie v interakcii s napádaným rozhodnutím, opatrením, prípadne iným zásahom nepostačuje na meritórne konštatovanie o porušení sťažovateľom označených práv a slobôd (I. ÚS 245/2018).

21. V danom prípade pritom do úvahy neprichádzala ani výzva na odstránenie tohto nedostatku návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu jeho kľúčovej povahy. Označené ustanovenie zákona totiž slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (m. m. I. ÚS 155/2019). Ústavný súd v tomto smere pripomína, že označený nedostatok zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na perfektnosť základných náležitostí návrhu slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania.

22. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu